

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**01 august 2019****mun. Chișinău**

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători –Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Boico Victor

a judecat în ședință, fără citarea părților recursurile ordinare declarate de către avocatul Cojocar Rodica în numele inculpatului Guzic Serghei și de către inculpatul Guzic Serghei prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2019 și a sentinței Judecătorei Bălți din 24 iulie 2018, în cauza penală privindu-l pe

Guzic Serghei XXX, născut la XXX, originar și domiciliat în XXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 05.05.2017 – 24.07.2018 (prima instanță);
2. 17.08.2018 – 20.02.2019 (instanța de apel);
3. 13.05.2019 – 01.08.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți din 24 iulie 2018, Guzic Serghei a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de 7 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, inculpatul Guzic Serghei la 28 februarie 2017, aproximativ la ora 01:00, acționând cu intenție directă unică în scopul unui raport sexual săvârșit prin constrângere fizică în complicitate cu cet. Berezovscaia Sofia fiind în stare de ebrietate alcoolică, aflându-se în casa nr. 50 din XXX, i-a aplicat lui XX lovituri cu mânele peste față, prin constrângere fizică, manifestată prin răsucirea mâinilor și legare la spate, au imobilizat-o pe XX în pat. Guzic Serghei împreună cu Berezovscaia Sofia au dezbrăcat-o și au descălțat-o pe XXX, care se afla imobilizată în pat și mai apoi, contrar voinței ultimei, Guzic Serghei a intrat cu ea în raport sexual în formă obișnuită de mai multe ori pe parcursul nopții de 28 februarie 2017 spre 01 martie 2017. Berezovscaia Sofia, îl încuraja pe Guzic Serghei la acțiunile de viol.

Acțiunile inculpatului Guzic Serghei fiind încadrate în baza art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal „*raportul sexual săvârșit prin constrângerea fizică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, comisă de două persoane*”.

2. Nefiind de acord cu sentința primei instanțe, aceasta a fost atacată cu apel de către:

2.1 Avocatul Fedosenco Margarita împreună cu inculpatul Guzic Serghei, care a solicitat, casarea sentinței, cu pronunțarea unei sentințe de achitare din motivul lipsei componenței de infracțiune.

În susținerea apelului, avocatul și inculpatul au invocat că:

- de către instanță nu s-a examinat cauza sub toate aspectele complet și obiectiv;
- nu s-au apreciat ca veridice declarațiile inculpatului, care atât în cursul urmăririi penale cât și la judecarea cauzei în fond a declarat că nu a violat-o pe partea vătămată, mai mult la inițiativa ultimii au venit la ea;

- faptul că inculpatul nu a violat-o pe partea vătămată se confirmă și prin declarațiile martorului Berezovscaia Sofia, care era prietenă cu XXX;

- partea vătămată s-a adresat la poliție cu scopul de a primi bani prin șantaj de la Guzic Serghei, fapt confirmat și prin declarațiile martorului Petrișșin Nicolae;

- fiul părții vătămate a caracterizat-o pe victima negativ, spunând că aceasta ducea un mod de viață amoral, consuma alcool, avea relații sexuale instabile, fapt din care a plecat de la casa părintească;

- din certificatul contravențional pe numele lui XXX rezultă că aceasta de nenumărate ori a fost trasă la răspundere contravențională, fapt ce vorbește despre comportamentul acesteia, și confirmă versiunea inculpatului.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2019, s-a respins apelul declarat ca fiind nefondat, cu menținerea sentinței.

3.1. Pentru a se pronunța, instanța de apel a menționat că, la pronunțarea sentinței prima instanță în mod obiectiv și corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept, just a tras concluzia că inculpatul Guzic Serghei a comis infracțiunea prevăzută de art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal.

Instanța de apel a remarcat faptul că nerecunoașterea vinei de către inculpat ca dreptul său la apărare și libertatea de mărturisire împotriva sa, consfințite la art. 17 și 21 Cod de procedură penală, ce nu se echivalează cu achitarea acestuia sau încetarea procesului penal, în cursul judecării cauzei fiind prezente probe care dovedesc cu certitudine vinovăția lui în comiterea infracțiunii imputate.

Argumentele inculpatului despre nevinovăția sa au fost verificate în cadrul urmăririi penale cât și la judecarea cauzei în fond, dar nu s-au confirmat așa cum probele cercetate au indicat asupra faptului că fapta a fost comisă de inculpatul Guzic Serghei, iar acestea fiind înaintate doar în scopul de a se eschiva de la răspunderea penală.

Cu referire la pedeapsa aplicată față de inculpat, instanța de apel a reținut faptul că prima instanță a respectat principiile și criteriile de individualizare a pedepsei, dând deplină eficiență scopului pedepsei penale, aplicându-i inculpatului o pedeapsă cu închisoare în limita normei penale și potrivit circumstanțelor cauzei.

Instanța de apel a apreciat critic argumentele apelanților din cererea de apel, astfel specificând faptul că vinovăția inculpatului s-a bazat nu numai pe declarațiile părții

vătămate dar și pe datele stabilite în cadrul audierii martorilor Berezovscaia Sofia, Gaftanov Dmitri, cercetării la fața locului a domiciliului lui Guzic Serghei, expertizei medico-legale în baza căreia s-a constatat că la partea vătămată au fost depistate vătămări corporale, confruntările dintre partea vătămată, martori și inculpat, precum și alte probe care coroborează între ele.

Cu referire la datele prezentate de către apărare ce caracterizează personalitatea victimei, instanța de apel a specificat faptul că acestea nu pot nega existența violului, or actul de viol a fost confirmat nu numai de partea vătămată, dar și de martori, raportul de expertiză și alte probe. Astfel că s-a stabilit cert că inculpatul Guzic Serghei a avut un comportament agresiv, urmat de violența fizică și viol.

4. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, au declarat recursuri ordinare:

4.1 Avocatul Cojocar Rodica în numele inculpatului Guzic Serghei, care a invocat drept temeiuri pentru declararea recursului prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), pct. 10) Cod penal, solicitând casarea deciziei și a sentinței, cu pronunțarea unei noi hotărâri de achitare.

Invocând faptul că:

- de către instanță nu s-a examinat cauza sub toate aspectele complet și obiectiv;
- nu s-au apreciat ca veridice declarațiile inculpatului, care atât în cursul urmăririi penale cât și la judecarea cauzei în fond a declarat că nu a violat-o pe partea vătămată, mai mult la inițiativa ultimii au venit la ea;

- faptul că inculpatul nu a violat-o pe partea vătămată se confirmă și prin declarațiile martorului Berezovscaia Sofia, care era prietenă cu XXX;

- partea vătămată s-a adresat la poliție cu scopul de a primi bani prin șantaj de la Guzic Serghei, fapt confirmat și prin declarațiile martorului Petrișșin Nicolae;

- fiul părții vătămate a caracterizat-o pe victima negativ, spunând că aceasta ducea un mod de viață amoral, consuma alcool, avea relații sexuale instabile, fapt din care a plecat de la casa părintească;

- din certificatul contravențional pe numele lui XXX rezultă că aceasta de nenumărate ori a fost trasă la răspundere contravențională, fapt ce vorbește despre comportamentul acesteia, și confirmă versiunea inculpatului.

4.2. Inculpatul Guzic Serghei care fără a invoca vreun temei prevăzut de art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, a solicitat admiterea recursului, rejudecarea cauzei, cu achitarea acestuia.

Invocând faptul că:

- atât sentința cât și decizia de condamnare a sa sunt neîntemeiate;
- în plângerea părții vătămate nu este indicat faptul că anume el a săvârșit actul de viol;

- nici martorul Berezovscaia Sofia nici raportul de expertiză medicală nu a confirmat faptul violului;

- nu a fost elucidat faptul de ce partea vătămată a fost îndreptată la efectuarea expertizei abia după 7 zile de la săvârșirea violului;

- sunt declarațiile martorilor care confirmă poziția apărării, și care nu au fost apreciate de către instanțele de fond.

5. La recursul ordinar declarat, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul, care a pledat pentru inadmisibilitatea recursurilor invocând faptul că instanța de apel s-a expus argumentat la toate argumentele invocate de recurenți, corect a încadrat acțiunile făptuitorului.

6. Judecând recursurile ordinare în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acestea urmează a fi admise din următoarele considerente.

În speță se constată, că recurenții s-au conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și au declarat recursurile ordinare în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul și să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit art. 414 Cod de procedură penală, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă normele de drept procesual penal au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.

Din textul recursurilor declarate, se constată că, recurenții formulează critici împotriva deciziei instanței de apel, în particular referindu-se la erorile prescrise la pct. 6), pct. 10) din alin. (1) al art. 427 Cod de procedură penală, invocând faptul că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Potrivit prevederilor art. 101 alin. (1) Cod de procedură penală, fiecare probă urmează să fie apreciată din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității ei, iar toate probele în ansamblu – din punct de vedere al coroborării lor.

În sensul celor expuse supra, Colegiul penal lărgit constată lipsa motivării clare, de către instanța de apel, a motivelor invocate în apel, reieșind din următoarele considerente.

Fiind investită cu o situație de fapt, instanța de apel, ca urmare a efectuării cercetării judecătorești, urmează să expună în hotărârea adoptată situația de fapt reținută pe baza probatoriului administrat și să formuleze niște concluzii temeinice, cu suport probator, privitor la vinovăția sau nevinovăția inculpatului de cele imputate prin rechizitoriu, pronunțându-se argumentat asupra tuturor motivelor invocate în apelul declarat.

În același context Colegiul penal lărgit, mai menționează și despre stipulările prevăzute de art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală, conform cărora toate probele administrate în cauză trebuie să fie verificate sub toate aspectele, complet și obiectiv, iar ulterior, analizate în coroborarea lor din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității informației ce o conțin.

În cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale referitoare la chestiunile menționate supra, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare.

Studiind textului recursurilor ordinare declarate se constată că în speță se confirmă temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, că decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Față de cele ce preced, în cauza deferită judecării, Colegiul penal lărgit constată că, contrar celor stipulate de legea procesual-penală, instanța de apel nu a exercitat în deplină măsură aceste atribuții legale reglementate exhaustiv de legislator.

Verificând argumentele expuse în textul recursului, în raport cu actele cauzei și probele administrate, Colegiul penal lărgit constată că judecând apelul, instanța de apel nu a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție motivată superficial, fără a se expune clar asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Prin urmare, contrar celor reținute de instanța de apel, Colegiul penal lărgit opinează că aceasta la adoptarea soluției nu a elucidat acele fapte importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date, nu a pătruns în esența problemelor de fapt și de drept, acceptând erorile comise de prima instanță, cu privire la descrierea faptei,

la calitatea probelor administrate și cercetate în cadrul ședinței de judecată și la dubiile privind corectitudinea calificării acțiunilor inculpatului Guzic Serghei ce a dus la pronunțarea unei soluții motivate superficial.

Subsidiar celor expuse supra, Colegiul penal lărgit explică că, o hotărâre motivată, în sensul jurisprudenței CtEDO, trebuie să conțină motivele de fapt și de drept care au format convingerea instanței, precum și cele pentru care s-au înlăturat cererile părților în raport cu analiza probatoriului administrat în cauză.

Motivarea hotărârii judecătorești trebuie realizată într-o manieră clară și coerentă, întrucât, pe de o parte, este indispensabil necesară pentru controlul exercitat de jurisdicția ierarhic superioară, iar pe de altă parte, constituie, pentru părțile litigante, o garanție împotriva arbitrariului, furnizându-le dovada că cererile și mijloacele lor de apărare au fost riguros analizate. Totodată, urmează a se reține că motivarea unei hotărâri judecătorești este un proces de analiză și sinteză a actelor și lucrărilor dosarului, care nu presupune în mod necesar expunerea tuturor elementelor de amănunt, atâta timp cât sunt valorificate toate aspectele relevante din punct de vedere a probatoriului și sunt menționate componentele obligatorii ale motivării unei hotărâri penale.

La caz, se constată că instanța de apel nu a respins argumentat toate alegațiile inculpatului și a avocatului acestuia invocate în cererile de apel și nu a formulat o motivare corespunzătoare asupra chestiunilor care au importanță decisivă în cauză, prin ce a admis eroarea de drept prescrisă de pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală.

Deci, chestiunea asupra căreia instanțele ierarhic inferioare urmau să se expună prin argumente temeinice constă în aceea dacă fapta inculpatului a fost corect calificată.

Colegiul penal lărgit ține să menționeze că Guzic Serghei a fost învinuit și condamnat pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal - „*raportul sexual săvârșit prin constrângerea fizică a persoanei, profitând de imposibilitatea acesteia de a se apăra, comisă de două persoane*”.

După cum urmează din materialele cauzei la data de 28 aprilie 2017 de către organul de urmărire penală a fost dispusă disjungerea cauzei penale în privința lui Berezovscaia Sofia bănuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal (f.d. 95, Vol.I), comisă împreună cu Guzic Serghei, recunoscută ca bănuită și interogată în speța dată (f.d. 78-84, Vol. I).

Colegiul penal lărgit ține să evidențieze faptul că la judecarea cauzei în primă instanță Berezovscaia Sofia a fost audiată în calitate de martor al acuzării în speța dată, dând declarații referitoare la învinuirea adusă inculpatului Guzic Serghei (f.d. 143-145 Vol. I), totodată ea fiind indicată în fapta constatată de prima instanță ca coautor (f.d. 180, Vol. I) la comiterea infracțiunii de către inculpatul Guzic Serghei, fiind calificate acțiunile ca comise de două persoane.

Conform art. 90 alin. (3) pct. 8) Cod de procedură penală, nu poate fi citată și ascultată ca martor persoana față de care există anumite probe că a săvârșit infracțiunea ce se investighează.

Având în vedere cele menționate supra, Colegiul penal lărgit constată că de către instanța de apel nu au fost elucidate toate circumstanțele importante pentru soluționarea corectă și justă a cauzei în partea descrierii faptei constatate, clarificării statutului lui Berezovscaia Sofia în speța dată și calificării infracțiunii imputate inculpatului, or inculpatul Guzic Serghei este condamnat prin sentință pentru săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 171 alin. (2) lit. c) Cod penal împreună cu Berezovscaia Sofia, în privința căreia cauza a fost disjunsă, totodată ultima a fost audiată ca martor având statut de bănuită.

Pentru aceste considerente, Colegiul penal lărgit constată că erorile procesuale admise de către instanța de apel cad sub incidența prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel și circumstanțelor de fapt și drept ale cauzei, să verifice și să dea o apreciere corespunzătoare cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe în parte, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, să înlăture erorile admise și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

7. Conducându-se de prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate de către avocatul Cojocar Rodica în numele inculpatului Guzic Serghei și de către inculpatul Guzic Serghei, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 20 februarie 2019 în cauza penală privindu-l pe **Guzic Serghei XXX**, cu dispunerea rejudecării cauzei de către Curtea de Apel Bălți în alt complet de judecată.

Decizia nu este supusă căilor de atac.

Decizia motivată pronunțată la **29 august 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Boico Victor